

Historiografie 2

studijní opora pro kombinovanou formu magisterského studia
Pomocné vědy historické a archivnictví

Doc. PhDr. et Mgr. Jakub Zouhar, Ph.D.

Hradec Králové

2021

Úvod

Cílem této pomůcky je studentům předmětu *Historiografie 2* v kombinovaném studiu navazujícího magisterského studijního programu Pomocné vědy historické a archivnictví, ale i dalším zájemcům studujícím humanitní obory, zejména archivnictví, pomocné vědy historické a historie poskytnout pomoc při přednáškách z dějin dějepisectví v 19. a 20. století.

Tato pomůcka je rozdělena na dvě základní části.

První část tvoří podklad pro přednášky z vybraných kapitol evropské historiografie přibližně od roku 1800 (*Hlavní postavy evropské historiografie 19. a první poloviny 20. století bez školy Annales*), které spolu s českou historiografií tvoří náplň druhého semestru. Ke škole Annales existuje v českém jazyce spolehlivá příručka (P. Burke), proto není do tohoto přehledu zahrnuta. Pomůcka přináší jména dějepisců a jejich nejdůležitějších děl v původním jazyku. Hranaté závorky [] obsahují vysvětlující poznámky. Vymezená oblast zahrnuje německy, francouzsky, španělsky, rusky i polsky psaná díla.

Druhá část zahrnuje extenzivní seznam literatury zachycující témata semestru. Jedná se nejen o teoretické práce, nýbrž také o edice a překlady do českého, resp. slovenského jazyka. Důraz byl přitom kladen na díla psaná v českém a slovenském jazyce; z jinojazyčných titulů byly vybrány jen takové, které pojednávají o dané tematice nejpodrobněji, nebo jsou jinak pro téma zásadní.

Hlavní postavy evropské historiografie 19. a první poloviny 20. století

(bez školy Annales)

1) Jazykově německé dějepisectví mimo české země

Jacob a Wilhelm Grimm

- *Kinder- und Hausmärchen*
- *Deutsche Sagen*
- *Deutsches Wörterbuch*
- *Deutsche Grammatik*
- *Deutsche Mythologie*

Jernej Kopitar

- *Grammatik der slavischen Sprache in Krain, Kärnten und Steiermark*
- *Glagolita Clozianus id est codicis glagolitici inter suos facile antiquissimi*
- *B. Kopitars Kleinere Schriften sprachwissenschaftlichen, geschichtlichen, ethnographischen und rechtshistorischen Inhalts*
- *Briefwechsel zwischen Dobrovský und Kopitar 1808–1828*

Franz Miklosich

- *Radices linguae slavicae veteris dialecti*
- *Vergleichende 1) Lautlehre, 2) Formenlehre 3) Stammbildungslehre 4) Syntax der slavischen Sprachen*
- *Lexicon paleoslovenico-graeco-latinum emendatum auctum*
- *Etymologisches Wörterbuch der slavischen Sprachen*

Vatroslav Jagić

- *Entstehungsgeschichte der kirchenslavischen Sprache*

Leopold von Ranke

- *Geschichte der romanischen und germanischen Völker von 1494 bis 1514*
- *Die römische Päpste, ihre Kirche und ihr Staat im 16. und 17. Jahrhundert*
- *Deutsche Geschichte im Zeitalter der Reformation*
- *Weltgeschichte*

Johann Gustav Droysen

- *Geschichte Alexanders des Großen*
- *Geschichte des Hellenismus*
- *Geschichte der preußischen Politik bis 1756*
- *Grundriss der Historik*

Theodor Mommsen

- *Römische Geschichte*
- *Geschichte des römischen Münzwesens*
- *Römisches Staatsrecht*
- *Corpus Inscriptionum Latinarum – edice*

Jacob Burckhardt

- *Die Kultur der Renaissance in Italien*
- *Die Kunstwerke der belgischen Städte*
- *Die Zeit des Konstantin des Großen*
- *Cicerone, eine Einleitung zum Genuss der Kunstwerk Italians*
- *Weltgeschichtliche Betrachtungen*

Karl Gotthart Lamprecht

- *Deutsche Geschichte*

Ludwig von Pastor

- *Geschichte der Päpste seit dem Ausgang des Mittelalters*

Friedrich Meinecke

- *Das Zeitalter der deutschen Erhebung 1795–1815*
- *Weltbürgertum und Nationalstaat: Studien zur Genesis des deutschen Nationalstaats*
- *Die Idee der Staatsraison in der neueren Geschichte*
- *Die Entstehung des Historismus*

2) FRANCIE

(Jacques Nicolas) Augustin Thierry

- *Essai sur l'histoire de la formation et les progrès du tiers état*
- *L'Histoire de la conquête de l'Angleterre par les Normands*
- *Lettres sur l'histoire de France.*
- *Dix ans d'études historiques.*

François Pierre Guillaume Guizot

- *De l'état des beaux-arts en France et du Salon de 1810*
- *Vie des poètes français du siècle de Louis XIV*
- *Annales de l'éducation*
- *Du gouvernement représentatif et de l'état actuel de la France*
- *Des constitutions et de la justice politique*
- *Les moyens de gouvernement et d'opposition dans l'état actuel de la France*
- *Sur la peine de mort en matière politique*
- *Cours d'histoire moderne*
- *Collectlon des mémoires relatifs à l'histoire de France depuis la fondation de la monarchie française jusqu'au XIII. siècle*
- *Essai sur l'histoire de France*
- *Histoire de la révolution d'Angleterre. Histoire de Charles I, 1625-49*
- *Histoire des origines du gouvernement représentatif Vie, correspondance et écrits de Washington*
- *Nouveau dictionnaire universel des synonymes de la langue française*
- *Jules Michelet*
- *Histoire de France*
- *Le peuple*
- *Les femmes de la révolution L'oiseau*
- *La Sorcière La Femme*
- *La France devant l'Europe*
- *Des Jesuites*
- *(Louis) Adolphe Thiers*
- *Histoire de la Révolution française*
- *Histoire du Consulat et de l'Empire, faisant suite à l'Histoire de la Révolution française*
- *De la propriété Histoire de Law.*
- *Discours parlementaires,*

- *Notes et souvenirs de M. Thiers, 1870-1873. Voyage diplomatique, proposition d'un armistice, préliminaires de la paix, présidence de la République.*
- *Occupation et libération du territoire, 1871-1873. Correspondances*
- *1841-1865. Correspondances. M. Thiers à Mme Thiers et à Mme Dosne. Mme Dosne à M. Thiers.*

Alexis-Charles-Henri Clérel de Tocqueville

- *De la démocratie en Amérique*
- *L'ancien régime et la révolution*

(Bruno Paulin) Gaston Paris

- *Grammaire historique de la langue française*
- *Vie de Saint-Alexis*
- *La Poésie du Moyen Âge Penseurs et poètes*
- *Poèmes et légendes du moyen âge*
- *François Villon*
- *Legendes du Moyen Âge*

Léopold Victor Delisle

- *Études sur la condition de la classe agricole et l'état de l'agriculture en Normandie au Moyen Âge*
- *Catalogue des manuscrits des fonds Libri et Barrois Mélanges de paleographie et de bibliographie (1880) with atlas; and his articles in the*
- *Album paléographique*
- *Mémoire sur les actes d'Innocent III*
- *Mémoire sur les opérations financières des Templiers*

3) RUSKO A UKRAJINA

Vasilij Nikitič Tatiščev

- *Istorija Rossijskaja*

Nikolaj Michajlovič Karamzin

- *Istorija gosudarstva rossijskago*

Sergej Michaljovič Solovev

- *Istorija Rossii s drevnějšich vremen*

Vasilij Osipovič Ključevskij

- *Kurs russkoj istorii*

Mykola Ivanovič Kostomarov

- *Bogdan Chmelnickij*
- *Dvě russkich narodnostej*

Michail Nikolajevič Pokrovskij

- *Russkaja istoria s drevnějšich vremen*
- *Očerki istorii russkoj kultury*
- *Russkaja istorija v samom vžatom očerne*

4) POLSKO

Jáchym Lelewel

- *Historica*
- *Numismatique de moyen âge*
- *Geographie du moyen âge*
- *Polska, dzieje i rzeczy jej*
- *Polska wieków średnich*

Józef Szujski

- *Dzieje Polski*

Michał Bobrzyński

- *Dzieje Polski w zarysie*

Aleksander Brückner

- *Średniowieczna poezja łacińska w Polsce*
- *Kazania średniowieczne*
- *Apokryfy*
- *Ezopy polskie*
- *Mikołaj Rej*
- *Dzieje literatury polskiej w zarysie*
- *Mitologia polska*
- *Słownik etymologiczny języka polskiego*
- *Dzieje kultury polskiej*
- *Encyklopedia staropolska*

5) ŠPANĚLSKO

Marcelino Menéndez Pelayo

- *La ciencia española*
- *Horacio en España*
- *Historia de los heterodoxos españoles*
- *Estudios de crítica literaria*

Ramón Menéndez Pidal

- *Crónicas generales de España*
- *La epopeya castellana a través de la literatura española*
- *El romancero español*
- *Poesía juglaresca y juglares*
- *Orígenes del Español*
- *La España del Cid*

Josep Pijon

- *Historia de arte*
- *Summa artis*

VÝBĚR LITERATURY K HISTORIOGRAFII A PÍSEMNÝM PRAMENŮM

(převážně v českém a slovenském jazyce)

A/ PŘEHLEDY A UČEBNICE

Černý, Václav: *Soustavný přehled obecných dějin literatury naší vzdělanosti*. III. Baroko a klasicismus, ed. Otakar Malíš, Praha 2005; IV. *Pseudoklasicismus, preromantismus, romantismus a realismus*, Praha 2009.

Dějiny Univerzity Karlovy I.-IV. (1347/48-1990), edd. Michal Svatoš – Ivana Čornejová – Jan Havránek – Zdeněk Poustka, Praha 1995-1998 [anglická zkrácená a upravená verze: *History of Charles University I, II*, edd. František Kavka – Josef Petráň, Prague 2001] (vybrané pasáže).

Ekumenické církevní dějepisectví. Dějiny, analýzy, perspektivy. Ed. Jiří Hanuš, Brno 2003.

Hauptwerke der Geschichtsschreibung, Hg. von Volker Reinhardt, Stuttgart 1997 (slovníková příručka).

Hlaváček, Ivan: *Přehledné dějiny pomocných věd historických v českých zemích (Se zvláštním zřetelem ke stolici oboru na filozofické fakultě Univerzity Karlovy)*, in: 200 let pomocných věd historických, Praha 1988, s. 13-134.

Kavka, František a kol.: *Stručné dějiny University Karlovy* Praha 1964 (příslušné pasáže o dějepisectví).

Kelley, Donald R.: *Faces of History: Historical Inquiry from Herodotus to Herder*, New Haven 1998; *Fortunes of History: Historical Inquiry from Herder to Huizinga*, New Haven 2003.

Kraus, Jiří: *Rétorika v evropské kultuře*, Praha 1998.

Kudrna, Jaroslav: *Kapitoly z dějin historiografie a filozofie dějin*. Brno 1974 (6. vyd. 1985).

Kutnar, František – Marek, Jaroslav: *Přehledné dějiny českého a slovenského dějepisectví*. Praha 1997 (2. vyd. 2009).

Lexikon české literatury 4 díly (7 sv.), hl. red. Vladimír Forst, Jiří Opeslík, Luboš Merhaut, Praha 1985-2008 [3487 textových hesel (2824 osobních = autorů a překladatelů beletrie, odborných spisovatelů, tiskařů apod, 663 věcných = anonymních děl starší literatury, časopisů, sborníků a almanachů, nakladatelství, literárních skupin, institucí a spolků atd].

Limity a možnosti historického poznání [sborník z cyklu přednášek], ed. Martin Elbel, Olomouc - Pardubice 2008.

Macůrek, Josef: *Dějepisectví evropského východu*, Praha 1946.

Miška, Milan: *Problémy a metody hospodářských dějin: metodické problémy studia dějin sekundárního sektoru*, Ostrava 2010.

Petráň, Josef: *Nástin dějin filozofické fakulty University Karlovy v Praze*, Praha 1983 (příslušné pasáže o dějepisectví).

Slaviček, Lubomír (ed.): *Slovník historiků umění, výtvarných kritiků, teoretiků a publicistů v českých zemích a jejich spolupracovníků z příbuzných oborů (asi 1800–2008)*, 2 sv., Praha 2016.

Storey, William Kelleher: *Writing History. A Guide for Students*, Oxford 1999.

Šmatlák, Stanislav: *Dějiny slovenskej literatúry. II. (do r. 1945)*, Bratislava 2002.

Šusta Josef: *Dějepisectví. Jeho vývoj v oblasti západní ve středověku a době nové*. Praha 1933 (2. vyd. 1945).

Winkelbauer, Thomas: *Das Fach Geschichte an der Universität Wien (von den Anfängen um 1500 bis etwa 1975)*, Wien 2018.

Zimmermann, Harald: *Ecclesia als Objekt der Historiographie. Studien zur Kirchengeschichtsschreibung im*

Mittelalter und in der frühen Neuzeit, Wien 1960.

E/ 19. století

1. Zahraniční historiografie

Bidlo, Jaroslav: *Michal Bobrzyński (1849-1935)*, Praha 1936.

Brogan, Hugh: *Alexis de Tocqueville: prorok demokracie ve věku revoluce*, Brno 2011.

Fuhrmann, Horst: *"Sind eben alles Menschen gewesen". Gelehrtenleben im 19. und 20. Jahrhundert. Dargestellt am Beispiel der Monumenta Germaniae Historica und ihrer Mitarbeiter.* Spolupr. Markus Wesche, München 1996.

Historik v proměnách doby a prostředí 19. století, edd. Jiří Hanuš, Radomír Vlček, Praha 2007.

Chrobák, Tomáš – Olšáková, Doubravka: *Ernest Denis*. Praha 2004.

Jaeger, Friedrich – Rüsen, Jörn: *Geschichte des Historismus. Eine Einführung*, München 1992 [základní práce o tématu].

Kapras, Jan: *Oswald Balzar (1858-1933)*, Praha 1934.

Kautský, Karl: *Historické dílo Karla Marxe: Marx a marxismus*, Praha 1933.

Koch, Hans: *Mehringův přínos k marxistické teorii literatury*, překl. B. Franěk, Praha 1961.

Kudrna, Jaroslav: *Ke kritice pozitivismu v současné buržoazní německé, francouzské a italské historiografii 19., 20. stol.*, Brno 1983.

Kudrna, Jaroslav: *Studie k Hegelovu pojetí historie*, Brno 1964.

Kybal, Vlastimil: *Arnošt Denis a Bílá hora*, Praha 1912.

Otčenáš, Michal: *Slovenská historiografia v rokoch 1848-1918*, Prešov 1993 [nástin; 55 s.].

Strítecký, Jaroslav: *Dějiny a dějinnost. Studie k problému jednoty a jednotlivého u Diltheye a Kanta*, Brno 1985.

Šaur, Josef: *Boris Nikolajevič Čičerin o ruských dějinách. Státní škola jako historiografický a společenský fenomén*, Brno 2016.

Tille, Václav: *Filosofie literatury u Taina a předchůdců. Úvodem do literatury*, Praha 1902.

Vančura, Jaroslav: *Arnošt Denis 1849-1921*, Praha 1923.

- České, případně slovenské překlady velkých historiografických děl (u překladů jsou zpravidla předmluvy nebo doslovy rozebírající dílo i jeho autora)

Bernheim, Ernst: *Úvod do studia dějepisu*, překl. Václav Líva, Praha 1931 [orig. 1889].

Bezold, Friedrich von: *K dějinám husitství: kulturně-historická studie*, úv. stat' J. Pekaře, Praha 1914 [orig. 1874].

Bobrzyński, Michal: *Přehled dějin polských*, překl. Jaroslav Bidlo, Praha 1895 [orig. 1879].

Buckle, Henry Thomas: *Dějiny vzdělanosti v Anglii*, 2 díly ve 4 sv., Praha 1886-1900 [orig. 1857-1861].

- Buckle, Henry Thomas: *Nástin dějin vzdělanosti ve Francii a Španělsku, díl 1 ve Francii*, Praha 1900 [orig. 1872].
- Bücher, Karl: *Hospodářské úkoly moderního města*, Praha 1899.
- Bücher, Karl: *Vznik národního hospodářství: 6 přednášek*, Praha 1897 [orig. 1895].
- Burckhardt, Jacob: *Kultura renaissanční doby v Itálii*, 2 sv., Praha 1912, nově Praha 2013 [orig. 1860].
- Burckhardt, Jacob: *Úvahy o světových dějinách*, s doslovem J. Marka, Praha 1971 (2. vyd. Olomouc 1996) [orig. vyd. 1905 posmrtně, psány 1868-73].
- Carlyle, Thomas: *Dějiny Francouzské revoluce*, 3 sv., Praha 1902 [orig. 1837].
- Carlyle, Thomas: *Hrdina jako božstvo. Ódin, pohanství a skandinávské báje*, překl. Andrea Poláčková, Praha 1995 (existují i starší překl.) [orig. 1841].
- Clausewitz, Carl von: *O válce: dílo z pozůstalosti generála Carla von Clausewitze*, Praha 1959 (2. vyd. 1996, 3. vyd. 2008) [orig. vyd. 1832-34 posmrtně].
- Denis, Arnošt: *Čechy po Bílé hoře*, 2 sv., překl. Jaroslav Vančura, Praha 1904-1905 (2. vyd. 1911, 4. vyd. 1931) [orig. 1903].
- Denis, Arnošt: *Konec samostatnosti české*, 2 sv., překl. Jaroslav Vančura, Praha 1893 (2. vyd. 1909, 4. vyd. 1932) [orig. 1890].
- Denis, Arnošt: *Otázka rakouská: Slováci*, překl. Jaroslav Vančura, Praha 1919 [orig. 1917].
- Denis, Arnošt: *Velké Srbsko*, překl. Jaroslav Vančura, Praha 1920 [orig. 1918].
- Dilthey, Wilhelm: *Život a dejinné vedomie*, Bratislava 1980.
- Draper, John William: *Dějiny duchovního vývoje v Evropě*, 3 sv., Praha 1908-1910 [orig. 1863].
- Draper, John William: *Dějiny konfliktu mezi náboženstvím a vědou*, Praha 1892 (4. vyd. Praha 1926) [orig. 1875].
- Fustel de Coulanges, Numa Denis: *Antická obec*, překl. Jitka Bryksí, Kateřina Mikšová a Jan Sokol, Praha 1998 [orig. 1864].
- Guizot, François: *Dějiny vzdělanosti v Evropě od pádu říše Římské až do Francouzské revoluce*, překl. Jan Palacký, Praha 1851 [orig. 1828].
- Hegel, Georg Wilhelm Friedrich: *Dějiny filosofie*, 3 sv., Praha 1961, 1965, 1974.
- Hegel, Georg Wilhelm Friedrich: *Filosofie dějin*, Pelhřimov 2004 [orig. 1822-1831].
- Karamzin, Nikolaj Michaljovič: *Lžidimitrij*, Praha 1926.
- Karamzin, Nikolaj Michaljovič: *Obrazy z dějin Ruské říše*, 2 sv., Praha 1984 [výbor; orig. 1803-1825 ve 12 sv.].
- Labriola, Antonio: *Eseje o materialistickém pojetí dějin*, Praha 1961 [orig. 1896].
- Lecky, William Edward Harpole: *Dějiny racionalismu v Evropě*, 2 sv., Praha 1902 [orig. 1865].
- Lützow, František hrabě: *Čechy. Nástin historický*, překl. Josef Jul. David; s předm. Arnošta Denise a úvodem T. G. Masaryka, Hradec Králové 1911 (2. vyd. 1925) [orig. 1886, 2. vyd. 1896, 3. vyd. 1910].
- Lützow, František hrabě: *Památce českého vlastence: hrst' vzpomínek*, sestavil a vyd. A. Sum, Praha 1925.
- Macaulay, Thomas Babington: *Dějiny anglické*, 7 sv., překl. Václav Zelený, Praha 1862-1877 [orig. 1839-59].
- Macaulay, Thomas Babington: *Úvahy historické a literární*, Praha 1899.
- Marx, Karl – Engels, Fridrich: *Ekonomicko-filozofické rukopisy*, překl. Jaroslava Pešková, Praha 1978 [orig. 1844].

Marx, Karl – Engels, Fridrich: *Komunistický manifest*, podle 8. autoris. něm. vyd. přel. Ivan Olbracht, Praha 1970 (srov. vyd. Praha 2000 podle I. vyd. Komunistického manifestu v Čechách z r. 1898 překl. Augustin Radimský) [orig. 1848].

Marx, Karl – Engels, Fridrich: *Spisy*, 39 sv., Praha 1956-1989.

Mehring, Franz: *Bedřich II. a jeho doba: Lessingovská legenda. K historii a kritice pruského despotismu a klasické literatury*, Praha 1949 [orig. 1893; jeho nejvýznamnější dílo].

Mehring, Franz: *K dějinám filosofie*, Praha 1959 [orig. 1931 posmrtně].

Mehring, Franz: *Karel Marx. Dějiny jeho života*, Praha 1924 (nový překl. *Život Karla Marxe*, Praha 1962) [orig. 1918].

Mehring, Franz: *Německé dějiny od konce středověku*, Praha 1953 [orig. 1910/11].

Mehring, Franz: *Válka a politika. Sv. 1: Vojenskopolitické a vojenskohistorické stati*, Praha 1961.

Mignet, François Auguste: *Dějiny revoluce francouzské*, 2 sv., Praha 1907 (existuje ještě překl. J. Malého z r. 1850) [orig. 1824].

Michelet, Jules: *Francouzská revoluce*, Praha 1989 [výběr činí jen čtvrtinu cca. 3600 stran dlouhého pojednání; orig. 1847nn]

Michelet, Jules: *Rekové a rebelové sladké Francie: výbor z Dějin Francie*, z franc. orig. vyb. Jiří Klabouch; přel. Jiří Pechar; doslov a komentář Josef Polišenský, Praha 1974 [orig. 1830-1867].

Mommsen, Theodor: *Diktátoři*, z „Římských dějin“ vybral, přel., úvodem a pozn. opatřil Pavel Eisner, Praha 1937 (2. opr. vyd. Olomouc 1996) [celek, orig. 1849-54].

Pramene k dejinám Slovenska a Slovákov IX. – Na prahu modernej doby, ed. Dušan Škvarna a kol., Bratislava 2008 [l. 1800-1850].

Pramene k dejinám Slovenska a Slovákov X. – Od revolúcie 1848/9 k dualistickému Rakúsku-Uhorsku, ed. Milan Podrimavský a kol., Bratislava 2009.

Prescott, William Hickling: *Dějiny dobytí Mexika*, z angl. překl. Libuše Vokrová-Ambrosová, verše z romance Marmion přel. Jindřich Černý; předm. a pozn. Čestmír Loukotka a Otakar Nahodil, Praha 1956 (2. dopl. vyd. 1964; přetisk Praha 2006) [orig. 1843].

Prescott, William Hickling: *Dějiny dobytí Peru*, Praha 1980 (přetisk Praha 2005) [orig. 1847].

Prescott, William Hickling: *Dějiny panování Filipa II., krále španělského*, 2 sv., Praha 1866/7 [orig. 1855-59].

Rimbaud, Alfred: *Dějiny Ruska od prvních jeho počátkův až do r. 1884*, 2 sv., překl. z franc. Lubomír Petr, Praha 1894-1896 [orig. 1878, 3. vyd. 1885].

Renan, Ernest: *Apoštolové*, Praha 1896 [1866].

Renan, Ernest: *Svatý Pavel*, Praha 1914 [orig. 1869].

Renan, Ernest: *Vzpomínky z dětství*, Praha 1913 (nový překl. 1925 jako *Vzpomínky z dětství a jinošství*) [orig. 1883].

Renan, Ernest: *Život Ježíšův*, Praha 1864 (další vyd. 1896/8, 1913 – překl. z němčiny; 1913, 1917-1919 – z francouzštiny) [orig. 1863; jeho nejslavnější dílo, evropský bestseller své doby].

Seignobos, Charles: *Církev a katolické strany ve století devatenáctém*, Praha 1904.

Seignobos, Charles: *Politické dějiny Francie ve století devatenáctém*, Praha 1903 [orig. doplněně 1934].

Seignobos, Charles: *Současné dějiny od roku 1815*, 5 sv., Praha 1907-1908 [orig. 1897].

Smolka, Stanislaw: *Poláci, Češi a Němci*, Praha 1898 [není to jeho nejdůležitější práce].

Sombart, Werner: *Socialismus a sociální hnutí v 19. století*, Praha 1898 [orig. 1896; není to jeho nejdůležitější práce].

Taine, Hippolyte Adolphe: *Dějiny literatury anglické*, 3 sv., Praha 1902-1910 [orig. 1864].

Taine, Hippolyte Adolphe: *Francie před Revolucí*, 2 sv., Praha 1906; *Revoluční Francie*, 2 sv., Praha 1907 (jako *Jakobíni*, 2 sv., Praha 1908); *Konec Revoluce*, 3 sv., Praha 1910 [orig. 1871-93].

Taine, Hippolyte Adolphe: *Studie o dějinách a umění*, Praha 1978 [výbor ze studií, z nichž byly některé přeloženy dříve].

Taine, Hippolyte Adolphe: *William Shakespeare*, Praha 1903 (2. vyd. 1916).

Thiers, Adolphe: *Vlastnictví*, Praha 1925 [orig. 1850].

Tocqueville, Alexis de: *Demokracie v Americe*, 2 sv., překl. Vladimír Jochmann, Praha 1992 (rev. vyd. v 1 sv., Praha 2000) [orig. 1835, 1840].

Tocqueville, Alexis de: *Starý režim a Revoluce*, překl. Vladimír Jochmann a Adriena Borovičková, Praha 2003 [orig. 1852-56].

Windelband, Wilhelm: *Novověká filosofie*, Praha 1921 [orig. 1892].

2. České dějepisectví (pouze novější práce a paměti)

Bednář, Miloslav (ed.): *Idea dějin a Palacký jako myslitel. Soubor textů*, Praha 2019.

Bláhová, Kateřina (ed.): *Zítřka bude se muset založit český časopis pro literární historii...* Vzájemná korespondence Jaroslava Vlčka a Jana Jakubce v letech 1898-1899, in: *Listy filologické* 131, 2008, č. 1-2, s. 171-228.

Bláhová, Kateřina: *České dějepisectví v dialogu s Evropou 1890-1914*, Praha 2009 [pomezí literární a obecné historie].

Bláhová, Kateřina: *Starou slávou k nové slávě. Česká vojenská historiografie v 60. a 70. letech 19. století*, In: Jiří Rak – Martin Veselý (edd.): *Armáda a společnost v českých zemích v 19. a první polovině 20. století*. Ústí nad Labem 2004, s. 75-82.

Blüml, Josef: *Kulturní historik Čeněk Zíbřt*, Pelhřimov 2014.

Blümllová, Dagmar: *Teskný historik Ladislav Hofman*, České Budějovice 2009 [monografie o předčasně zesnulém historikovi L. K. H. (1876-1903), vrstevníky považovaném za největší talent historické vědy své generace].

Čelakovský, Jaromír: *Moje zápisky 1871-1914*, k vyd. připrav. Luboš Velek, Alice Velková, Praha 2004.

Čeněk Zíbřt a kulturní historie. Studie a materiály. Sest. Dagmar Blümllová, České Budějovice 2003.

Fabini, Pavel (ed.): *Historik Josef Kalousek. Historiografie, politika, kultura a společnost druhé poloviny 19. století*, Praha 2017.

Gebauer, Jan ml.: *Deník dekadentního intelektuála*, Praha 2016.

Hoffmannová, Jaroslava: *Institucionální zázemí humanitních a sociálních věd v českých zemích 1848-1952*, Praha 2010.

Hrabová, Libuše - Pospíchal, Miroslav (edd.): *Palackého cesta. Pohledy na život a činnost Františka Palackého a lidí mu blízkých*. Sborník příspěvků k 200. výročí narození Františka Palackého. Olomouc 1998.

Jiroušek, Bohumil: *Antonín Rezek*, České Budějovice 2002.

Jiroušek, Bohumil: *Jaroslav Goll. Role historika v české společnosti*, České Budějovice 2006.

Jiroušek, Bohumil: *Josef Kalousek. Historik v národní společnosti druhé poloviny 19. století*, Praha 2018.

Josef Emler (1836-1899), vyd. Ivan Hlaváček, Praha 1989.

Kazbunda, Karel: *Stolice dějin na pražské universitě I.-III.* [I. 1746-1914], Praha 1964-1968 + sv. IV. *Jaroslav Goll a Josef Pekař ve víru války světové*, ed. Martin Kučera, Praha 2000 [nehotový rkp., jenž autor dopsal r. 1971].

Kejř, Jiří: *Historik-beletrista* [Zikmund Winter], in: Zikmund Winter, *Zlatá doba měst českých*, Praha 1991, s. 254-268.

Kilián, Jan – Rebistch, Robertz – Svoboda, Milan: *Hermann Hallwich 1838–1913. Historik, politik, byrokrat, sběratel a básník*, Praha 2013.

Kocourková, Romana: *Epistula non erubescit. Korespondence Čeňka Zibřta s J. Gollem, J. Kalouskem, L. Niederlem, J. Pekařem a A. Rezkem*. In: *Čas moderny. Studie a materiály*. České Budějovice 2006, s. 311-344.

Kořalka, Jan: *František Palacký 1798-1876*, Praha 1998 [německý překl. *František Palacký (1798-1876): der Historiker der Tschechen im österreichischen Vielvölkerstaat*, Deutschsprachige Neubearbeitung vom Verfasser unter Mitarbeit von Helmut Rumpler und Peter Urbanitsch, Wien 2007] (základní monografie).

Krčmář, Jan: *Jan Krčmář – Paměti*, díl I., Praha 2017.

Kudělka, Milan – Šimeček, Zdeněk – Šťastný, Vladislav – Večerka, Radoslav: *Česká slavistika v prvním období svého vývoje do počátku 60. let 19. století*. Sv. I. Praha 1995; Sv. 2 *Česká slavistika od počátku 60. let 19. století do roku 1918*, Praha 1997.

Mahel, Richard: *Beda Dudík (1815–1890). Život a dílo rajhradského benediktina a moravského zemského historiografa ve světle jeho osobní pozůstalosti*, Praha 2015.

Marek, Jaroslav: *Jaroslav Goll*, Praha 1991.

Pazderský, Roman: *Historik Wacław Władysław Tomek a české dějepisectví 19. století*, Praha 2020.

Sak, Robert: *Josef Jungmann. Život obrozence*, Praha 2007.

Spoléhám' se docela na zkušené přátelství Vaše: vzájemná korespondence Josefa Jirečka a Václava Vladivoje Tomka z let 1858-1862, ed. Magdalena Pokorná a kol., Praha 2008.

Svatoš, Martin: *Česká klasická filologie na pražské univerzitě 1848-1917. Působení Jana Kvíčaly a Josefa Krále*, Praha 1995.

Svoboda, Karel: *Antika a česká vzdělanost od obrození do první války světové*, Praha 1957.

Šimková, Ema: *Život a osobnost Bedy Dudíka (1815–1890) pohledem jeho deníků*, Olomouc 2019.

Šmahel, František (ed.): *František Palacký 1798/1998. Dějiny a dnešek*. Sborník z jubilejní konference, Praha 1999.

Štaif, Jiří: *František Palacký. Život, dílo, mýtus*, Praha 2009.

Štaif, Jiří: *Historie, dějiny a společnost. Historiografie v českých zemích od Palackého a jeho předchůdců po Gollova školu 1790-1900*, 2 sv., Praha 1997.

Tomek, Wacław. W.: *Paměti z mého života I - II*, Praha 1904-1905.

W. W. Tomek. *Historie a politika (1818-1905)*, ed. Miloš Řezník, Pardubice 2006.

Zikmund Winter mezi historií a uměním. Materiály z mezioborové vědecké konference pořádané Ústavem pro českou literaturu AV ČR, Muzejním spolkem královského města Rakovníka a Okresním muzeem Rakovník 12.-14. prosince 1996. Uspoř. a k vyd. připr.] Věra Brožová, Rakovník b.r. [1997].

Zouhar, Jakub: *August Anton Legis-Glückselig (1806–1867). Das Porträt eines vergessenen deutschsprachigen Prager Verfassers*, Červený Kostelec 2012.

F/ 20. století

OBEČNÉ PRÁCE

Adorno, Theodore W. – Horkheimer, Max: *Dialektika osvícenství*, č. překl., Praha 2009 + navazující esej *Schéma masové kultury*, č. překl., Praha 2009.

Appleby, J. – Hunt, L. – Jacob, M.: *Jak říkat pravdu o historii*, č. překl., Praha 2002.

Bárta, Miroslav – Kovář, Martin (ed.): *Lidé a dějiny. K roli osobnosti v historii v multidisciplinární perspektivě*, Praha 2017.

Bartlová, Milena: *Jaká věda jsou dějiny umění?* In: *Umění* 54, 2006, č. 3, s. 218–228.

Bauer, Michal: *Ideologie a paměť*, Jinočany 2003.

Bentley, M.: *Modern Historiography. An Introduction*. Routledge 1999.

Berger, Stefan – Feldner, Heiko – Pasmore, Kevin (ed.): *Jak se píšou dějiny. Teorie a praxe*, Brno 2016.

Bloch, Marc: *Obrana historie aneb historik a jeho řemeslo*, č. překl., Praha 1969 (2011).

Bolton, Jonathan: *Nový historismus / New Historicism*, Brno 2007.

Carr, E. H.: *Co je historie?*, č. překl., Praha 1967.

Certeau, Michel de: *Psaní dějin*, Praha 2011 [zabývá vztahem mezi dějinami a psaním. Upozorňuje, že již pojem historiografie je vnitřně protikladný, protože spojuje skutečnost a její vylíčení.].

Connelly, John: *Captive University. The Sovietization of East German, Czech and Polish Higher Education*, Chapel Hill – London 2000.

Croce, Benedetto: *Historie jako myšlení a čin*, překl. Hana Mondelli Lhotáková, Brno 2006.

Činátl, Kamil: *Dějiny a vyprávění. Palackého Dějiny jako zdroj historické obraznosti národa*, Praha 2011.

Čornej, Petr: *Historici, historiografie a dějepis*, Praha 2016 [19 dříve publikovaných studií, v nichž autor analyzoval problémy moderní české a částečně též světové historiografie v širokém časovém záběru od poč. 19. až na práh 21. st.].

Čtvrtník, Mikuláš: *Duchové dějiny v kontextu české a evropské historiografie 19. a 20. století*, Praha 2019.

Dahrendorf, Ralf: *Pokoušení nesvobody. Intelektuálové v časech zkoušek*, č. překl., Praha 2008.

Dějiny - teorie – kritika 1-4 Vedoucí redaktori Martin Nodl – Ivan Šedivý, Praha 2004–2007nn.

Doběš, Jan: *Totalitarismus mezi ideologií a teorií*, in: *Dějiny – teorie – kritika* 4, 2007, s. 183–218.

Doležal, Lubomír: *Fikce a historie v období postmoderny*, Praha 2008.

- Dülmen, Richard van: *Historická antropologie. Vývoj, problémy, úkoly*, překl. Josef Boček, Praha 2002.
- Dupkala, Rudolf: *Úvod do filozofie dějin. Príspevok k problematike historiosofie*, Bardejov 1998 [vysokoškolská učebnice].
- Evans, Richard J.: *Na obranu historie*, Praha 2019.
- Ferro, Marcel: *Jak se vyprávějí dějiny dětem po celém světě*, Praha 2019 [vykládá o různých konceptech pohledu na historii v jednotlivých zemích a společnostech a provádí vzájemné srovnání těchto konceptů].
- Ferro, Marcel: *Tabu dějin*, Praha 2011 [Autor je jedním z ved. red. revue Annales a vede výzkumnou skupinu Kinematografie a historie].
- Fidelius, Petr: *Řeč komunistické moci*, Praha 2002 [3 texty věnované sémantickému rozboru komunistického jazyka].
- Fukuyama, Francis: *Konec dějin a poslední člověk*, č. překl., Praha 2002 [kontroverzní dílo 90. l. 20. st.].
- Gramsci, Antonio: *Historický materialismus a filosofie Benedetto Croceho*, č. překl., Praha 1966.
- Gramsci, Antonio: *Poznámky o Machivellim, politice a moderním státu*, č. překl., Praha 1970.
- Hartog, Francois: *Věřit v dějiny*, Brno 2017 [zabývá se historickým vědomím].
- Holzbachová, Ivana (ed.): *Filozofie dějin: problémy a perspektivy*. Brno 2004.
- Holzbachová, Ivana: *Příspěvky k otázkám filozofie vědy*. Brno 2003.
- Horský, Jan: *Dějepisectví mezi vědou a vyprávěním. Úvahy o povaze, postupech a mezích historické vědy*, Praha 2009.
- Horský, Jan: *Teorie a narace*, Praha 2015 [navazuje na knihu Dějepisectví mezi vědou a vyprávěním].
- Horváth, Tomáš: *Rétorika histórie*, Bratislava 2002.
- Hroch, Miroslav: *Hledání souvislostí: eseje z komparativních dějin Evropy*, Praha 2018.
- Hughes, Stuart H.: *Historie jako umění a jako věda*. č. překl., Praha 1970. [158 s.].
- Kalandra, Závist: *Intelektuál a revoluce*, Praha 1994.
- Kalista, Zdeněk: *Cesty historikova myšlení*. K tomuto vyd. přípr. a úvod. studií opatřil Zdeněk Beneš, Praha 2002.
- Klemperer, Victor: *Jazyk Třetí říše - LTI. Poznámky filologovy*, přel. Zlata Kufnerová, Praha 2003 (orig. 1947).
- Knapík, Jiří: *Únor a kultura. Sovětizace české kultury 1948–1950*, Praha 2004.
- Knapík, Jiří: *V zajetí moci. Kulturní politika, její systém a aktéři 1948–1956*, Praha 2006.
- Kováč, Dušan – Řezník Miloš – Schulze Wessel, Martin: *Paměť - expozice - ukládání: Muzealizace dějin v česko-německo-slovenském kontextu*, Praha 2017.
- Krámský, David: *O povaze humanitních věd*, Liberec 2008.
- Kratochvíl, Alexander (ed.): *Paměť a trauma pohledem humanitních věd. Komentovaná bibliografie teoretických textů*, Praha 2016.
- Kritéria a ukazatele nerovnoměrného vývoje v evropských dějinách*, ed. Luďa Klusáková, Praha 1997.
- Kučera, Tomáš: *Tázání po dějinném*, Praha 2012.
- Leduc, Jean: *Historici a čas. Koncepcie, otázky, diela*, překl. Jana Levická, Bratislava 2005.
- Liessmann, Karl P.: *Hodina duchů. Praxe nevzdělanosti. Polemický spis*, Praha 2015.

- Liessmann, Karl P.: *Teorie nevzdělanosti. Omyly společnosti vědění*, č. překl., Praha 2008 [zásadní kritika vysokoškolského vzdělávání ve 2. pol. 20. st. v humanitních oborech].
- Loewenstein, Bedřich: *Víra v pokrok. Dějiny jedné evropské ideje*, Praha 2009.
- Märc, Josef (ed.): *Mystifikace ve výuce dějepisu, mystifikace výukou?*, Ústí nad Labem 2015.
- Märc, Josef: *Dějepisné výzvy mezioborovým vztahům*, Ústí nad Labem 2012.
- Marek, Jaroslav: *O historismu a dějepisectví*. Praha 1992.
- Nodl, Martin: *Dějepisectví mezi vědou a politikou. Úvahy o historiografii 19. a 20. století*, Praha 2007.
- O psaní dějin. Teoretické a metodologické problémy literární historiografie*, edd. Kateřina Bláhová – Ondřej Sládek, Praha 2009 [úvahy a diskuse o tom, jak psát dějiny „po konci dějin“].
- Paralely, průsečíky, mimoběžky. Teorie, koncepty a pojmy v české a světové historiografii 20. století*, ed. Jan Horský, Lucie Storchová, Praha 2009.
- Poliaková Martina – Raška Jakub – Smyčka, Václav: *Uzel na kapesníku. Vzpomínka a narativní konstrukce dějin*, Praha FF UK 2014.
- Pop History. O historické věrohodnosti románů, filmů, komiksů a počítačových her*. Ed. Milena Bartlová, Praha 2003.
- Popper, Karl R.: *Bída historicismu*. č. překl., Praha 1994.
- Reimann, Michal: *O komunistickém totalitarismu a o tom, co s ním souvisí*, Praha 2000.
- Ricoeur, Paul: *Čas a vyprávění. I. Zápletka a historické vyprávění*, č. překl., Praha 2000.
- Řepa, Milan (ed.) - Borovský, T. (ed.) - Hanuš, J. (ed.): *Kultura jako téma a problém dějepisectví*, Brno 2006.
- Řepa, Milan: *Poetika českého dějepisectví*, Brno 2006 [zkoumání poetiky vybraných českých historiografických textů cca. z l. 1836-1946].
- Řezníková, Lenka: *Moderna & historismus. Historické reprezentace v proměnách literatury na přelomu devatenáctého a dvacátého století*, Praha 2004.
- Sedláček, Tomáš: *Ekonomie dobra a zla*, Praha 2009.
- Schwanitz, Dietrich: *Vzdělanost jako živý dialog s minulostí*, překl. 26. vyd. něm. orig., Praha 2013 [se zabývá vzdělaností jakožto specifickou civilizační ideou, která se historicky rozvinula v německy mluvících zemích a je odlišná od kultury chování aristokraticko-urbánní společnosti západní Evropy].
- Sim, Stuart: *Derrida a konec historie*, č. překl., Praha 2001.
- Třeštík, Dušan: *Mysliť dějiny*. Praha 1999.
- Úvahy o všeobecných dějinách: velké milníky*. Vyd. Josef Šusta. Praha 1999.
- Vaněk, Miroslav – Mücke, Pavel – Pelikánová, Hana: *Naslouchat hlasům paměti: teoretické aspekty orální historie*, Praha 2007.
- Vašíček, Zdeněk: *Obrazy (minulosti). O bytí, poznání a podání minulého času*, Praha 1996.
- Veyne, Paul: *Ako písať o dejinách*, sl. překl. Martin Kanovský, Bratislava 1998 (orig. 1971) [č. překl. *Jak se píšou dějiny*, přeložil Čestmír Pelikán, Pavel Mervart, Praha 2010].
- Vodrážka, Mírek: *Filosofie tělesnosti dějin*, Praha 2013.
- Weber, Max: *Autorita, etika, společnost. Pohled sociologa do dějin*, č. překl., Praha 1997.
- White, Hayden: *Metahistorie. Historická imaginace v Evropě devatenáctého století*, Praha 2011 [orig. 1972; jedna z nejdiskutovanějších prací historiografie 2. pol. 20. st.].

White, Hayden: *Tropika diskursu. Kulturně kritické eseje*, přeložil Ladislav Nagy, Praha 2010.

1. Zahraniční historiografie

Bloch, Marc: *Podivná porážka: svědectví z roku 1940*, č. překl., Praha 2007 [vzpomínky].

Burke, Peter: *Francouzská revoluce v dějepisectví. Škola Annales (1929–1989)*, č. překl. Praha 2004.

Bůžek, Václav - Keller, Katrin - Kowalská, Eva - Pálffy, Géza: *Společnost zemí habsburské monarchie 1526-1740 v české, maďarské, rakouské a slovenské historické vědě posledního desetiletí*, in: Český časopis historický 104, 2006, č. 3, s. 485-526.

Bystrický, Valerián: *K niektorým problémom vývoja historiografie na Slovensku v 90. rokoch 20. storočia*. In: Historický časopis 50, 2002, č. 1, s. 10–19.

Bžoch, Adam: *Člověk v dějinách. Johan Huizinga a humanitné vedy*, Bratislava 2018.

Carrard, Philippe: *Poetics of the New History. French Historical Discourse from Braudel to Chartier*, Baltimore 1992.

Czechowicz, Boguslaw: *Kladské dějepisectví v Polsku po druhé světové válce. Historická věda ve službách státní politiky a národní ideologie*, Hradec Králové 2011.

Das Deutsche historische Institut Paris. L'Institut historique allemand 1958-2008. Hrsg. Rainer Babel – Rolf Grosse, Ostfildern 2008.

Der Konstanzer Arbeitskreis für Mittelalterliche Geschichte 1951-2001. Die Mitglieder und ihr Werk. Eine bibliographische Dokumentation. [Bearb.]: J. Schwarz, [Hrsg.]: J. Petersohn, Stuttgart 2001 (i o členech z č. zemí).

Flachenecker, Helmut: *Kirchengeschichtsschreibung zwischen Liturgie und Statistik. (Vom Liber Pontificalis zum Langzeitprojekt Germania Sacra)*, in: Sborník Katolické teologické fakulty 5, 2003, s. 131-161.

Gauchet, Marcel: *Dějinný úděl. Hovory s Françoisem Azouvim a Sylvainem Pironem*, překl. Pavla Doležalová, Brno 2006 [kniha shrnuje výjimečná setkání franc. filosofa a historika M. Gaucheta s Françoisem Azouvim a Sylvainem Pironem].

Geyer, Martin H.: *Ve stínu nacistické epochy. Soudobé dějiny jako paradigma západoněmecké historiografie*, in: Soudobé dějiny 13, 2006, č. 1-2, s. 100–126.

Gurevič, Anton J.: *Historikova historie*. č. překl., Praha 2007 [vzpomínky sovětského mediavelisty].

Historik v proměnách doby a prostředí 20. století, edd. Jiří Hanuš, Radomír Vlček, Brno 2009 [Sborník reprezentuje současný náhled na evropskou a severoamerickou historiografii 20. století].

Hlavačka, Milan: *Rakouská historiografie posledních let o 19. století*. In: Badatelské problémy 19. století. Sborník k nedožitým šedesátinám profesora Otty Urbana. Praha 2000, s. 55-60.

Holzbachová, Ivana: *Společnost – dějiny – struktura. Historický materialismus a škola Annales*, Brno 1988.

Iggers, Georg G: *Dějepisectví ve 20. století. Od vědecké objektivitě k postmoderní výzvě*, č. překl., Praha 2002.

Konrád, Ota: *Německé bylo srdce monarchie... Rakušanství, němectví a střední Evropa v rakouské historiografii mezi válkami*, Praha 2011.

Kudrna, Jaroslav: *Francouzská buržoazní historiografie 1944-1980. (Mimo školu Annales)*. Československý

časopis historický 35 [85], 1987, č. 5, s. 694-706.

Kudrna, Jaroslav: *Historie, filozofie, politika v NSR*, Brno 1964.

Le Goff, Jacques: *Hledání středověku. Rozhovor s Jeanem Mauricem de Montremy*, č. překl., Praha 2005.

Liang, Hsi-Huey: *Mezi Berlínem a Prahou. Střední Evropa ve vzpomínkách čínského historika*, č. překl., Praha 2006 [pozoruhodné subjektivní vyprávění amerického prof. středoevropských dějin čínského původu, který v dětství strávil ve střední a středovýchodní Evropě několik let jako syn diplomata, a později se do Německa, Rakouska a Československa vracel].

Österreichische Historiker 1900-1945. Lebensläufe und Karrieren in Österreich, Deutschland und der Tschechoslowakei in wissenschaftsgeschichtlichen Porträts. Hrsg. v. Karel Hruza, Wien-Köln-Weimar 2008. (rozsáhlá základní práce, 859 s.).

Otčenáš, Michal: *Slovenská historiografia v rokoch 1918-1945. (Prehľadný náčrt.)* Prešov 1994.

Paměť a dějiny. Vyd. Jacques Le Goff, č. překl. Praha 2007.

Pánek, Jaroslav - Raková, Svatava - Horčáková, Václava: *Scholars of Bohemian, Czech and Czechoslovak History Studies. Part 1-3. (A-Z).* Praha 2005 + elektronický optický disk, CD-ROM (základní práce o zahraničních bohemistech, zejména historících).

Pešek, Jiří – Filipová, Lucie a kol.: *Věda a politika. Německé společenskovední ústavy v zahraničí (1880-2010)*, Praha 2013.

Pešek, Jiří: *(Západo)německé dějepisectví poválečné doby mezi tradicí státně politické historiografie a modernitou sociálních dějin*, in: Český časopis historický 104, 2006, č. 3, s. 558–592.

Petráček, Tomáš: *Katolická církev, historie a tomismus na počátku 20. století: medievisté a zrození "nové teologie"*. In: Od knížat ke králům. Sborník u příležitosti 60. narozenin Josefa Žemličky. Praha 2007, s. 523-535.

Pfeil, Ulrich: *Vorgeschichte und Gründung des Deutschen Historischen Instituts Paris. Darstellung und Dokumentation.* Ostfildern 2007.

Polla, Belo: *Archeológia na Slovensku v minulosti.* Martin 1996.

Pringleová, Heather: *Velký plán. Hitlerovi vědci a holocaust*, č. překl. Praha 2008.

Raková, Svatava: *Historikové versus minulost. Interpretace, inscenace, imaginace*, Praha 2018 [14 kapitol je věnováno posunům a obrátům ve výkladu a hodnocení klíčových témat koloniálních a raných národních dějin USA po 1945].

Sabrow, Martin: *Historiografie NDR jako badatelský problém*, in: Soudobé dějiny 7, 2000, č. 1-2, s. 9–36 [kde další lit.].

Stobiecki, Rafał: *Historiografia PRL*, Warszawa 2007.

Škola Annales a současné pojetí dějin. Antologie textů, ed. Ivana Holzbachová, Brno 1995.

Vocelka, Karel: *Institut für die Erforschung der Frühen Neuzeit*. In: *Historia Europae Centralis* 2, 2003, s. 99-127.

Vocelka, Karel: *Institut für Geschichte der Universität Wien*. In: *Historia Europae Centralis* 2, 2003, s. 128-139.

2. Česká historiografie

Ad honorem Josef Polišenský 1915-2001, Ed. Ivo Barteček – Zdeněk Šamberger, Olomouc 2007.

Artemis a Dr. Faust. Ženy v českých a slovenských dějinách umění. Ed. Milena Bartlová – Martina Pachmanová,

Praha 2008.

Babka, L. – Roubal, P. (eds.): *Jan Slavík (1885–1978): A Czech Historian of Revolution*, Prague 2009.

Bartoš, František M.: *Vzpomínky husitského pracovníka*, Praha 1970.

Bedřich Mendl, profesor hospodářských dějin Univerzity Karlovy 1892-1992. Vědecká konference k 100. výročí narození Bedřicha Mendla. Vědecký redaktor Jaroslav Pátek. AUC – Philosophica et Historica 4-1994, Velké osobnosti Filozofické fakulty Univerzity Karlovy 7. Praha 1997.

Beran, Jiří: *Vytváření členské základny ČSAV v roce 1952*, in: *Soudobé dějiny* 12, 2005, č. 1, s. 102–139 [zákl. příspěvek ke vzniku ČSAV, ke jmenování akademiků a členů-korespondentů].

Blüml, Josef: *Josef Šusta. Úvahy o dějinách a dějepisectví*, České Budějovice 2006.

Blümlová, D.: *Teskný historik Ladislav Hofman*, České Budějovice 2005.

Bouček, Jaroslav: 27. 6. 1950 – *poprava Závěše Kalandry. Česká kulturní avantgarda a KSČ*, Praha 2006.

Bouček, Jaroslav: *Jan Slavík o zániku ČČH a Nejedlého Dějinách národa českého*, in: *Soudobé dějiny* 14, 2007, č. 1, s. 190-226.

Bouček, Jaroslav: *Jan Slavík. Příběh zakázaného historika*. Jinočany 2002.

Brabec, Jiří: *Panství ideologie a moc literatury. Studie, kritiky, portréty 1991–2008*, Praha 2009.

Bůžek, Václav (ed.): *Dílo Josefa Petráně a současná historická věda. Pocta Jihočeské univerzity českému historikovi*, Praha 2020.

Černý, Václav: *Paměti I, II, III. (1921-1972)*, Praha 1992-94 [k mnoha omylům a nepřesnostem zvl. ve III. dílu srov. Jan Klápště, *Nesnadný návrat Františka Grause*, *Dějiny a současnost* 24, 2002, č. 3, s. 37-38; Zdeněk Smetánka, *Jan Květ, Jan Filip a František Graus na stránkách Pamětí Václava Černého*, *Archeologické rozhledy* 55, 2003, č. 3, s. 602–609].

Česká a československá účast na mezinárodních kongresech historických věd, ed. Bohumil Jiroušek, České Budějovice 2006.

Česká beseda o německých badatelích v oblasti pomocných věd historických, archivnictví a edic historických pramenů. Příspěvky z konference pořádané 12.11.1999 v Ústí nad Labem, vyd. H. Pátková, Praha 2001.

Česká beseda o německých i českých kronikách, pamětech a dalších vyprávěcích pramenech. Příspěvky z konference pořádané 9. 11. 2001 v Ústí nad Labem, vyd. H. Pátková, Praha 2006.

České církevní dějiny ve druhé polovině 20. století. Sborník příspěvků ze sekce církevních dějin na 8. sjezdu historiků v Hradci Králové ve dnech 10.-12. září 1999, ed. Libor Jan, Brno 2000.

Davídek, Václav: *Cestou necestou*, ed. Renata Kuprová, Praha 2021 [Edice dosud nepublikovaných pamětí historika V. Davídka z l. 1913-1973].

Dějiny české literatury 1945–1989, díl I.–IV., red. Pavel Janoušek a kol., Praha 2007-2008 [zejm. kap. Literární život, Myšlení o literatuře (zde Literární bádání), Faktografická literatura, a pasáže věnované fungování cenzury].

Dějiny umění v české společnosti. Otázky, problémy, výzvy. Příspěvky přednesené na Prvním sjezdu českých historiků umění. Ed. Milena Bartlová, Praha 2004.

Dejmek, Jindřich: *Historik v čele diplomacie: Kamil Krofta*, Praha 1998.

Deníky Josefa Pekaře 1916–1933, ed. Josef Hanzal, Praha 2000.

Die "sudetendeutsche Geschichtsschreibung" 1918-1960: Zur Vorgeschichte und Gründung der Historischen Kommission der Sudetenländer; Vorträge der Tagung der Historischen Kommission für die böhmischen Länder

(vormals: der Sudetenländer) in Brünn vom 1. bis 2. Oktober 2004 aus Anlass ihres fünfzigjährigen Bestehens, Hrsg. von Stefan Albrecht, Jiří Malíř, Ralph Melville, Oldenbourg 2008.

Die böhmischen Länder in der deutschen Geschichtsschreibung seit dem Jahre 1848. Vorträge des 2 und 3. Aussiger Kolloquiums des Instituts für slawisch-germanische Forschung. Teil 1, 2 Red. Michael Neumüller, Ústí nad Labem 1996-1997.

Druhý sjezd československých historiků (5. – 11. října 1947) a jeho místo ve vývoji českého dějepisectví v letech 1935–1948, ed. Antonín Kostlán, Praha 1993 [edice dokumentů s rozbořem a studií].

Ducháček, Milan: *Václav Chaloupecký: Hledání československých dějin*, Praha 2014.

Fabini, Pavel (ed.): *Historik Josef Kalousek. Historiografie, politika, kultura a společnost druhé poloviny 19. století*. Praha 2016.

Film a dějiny, Ed. Petr Kopal – Petr Blažek, Praha 2005.

Francouzská inspirace pro společenské vědy v českých zemích. Ved. publikace Georges Mink, ed. Pavla Horská – Martin Nodl – Antonín Kostlán, Praha 2003.

František Graus - člověk a historik, Bohumil Jinroušek – Zdeněk Beneš – Antonín Kostlán, Praha 2005.

Fremund, Karel: *Heydrichova nadace – důležitý nástroj nacistické politiky*, in: Sborník archivních prací 14, č. 1, 1964, s. 3–38.

Geschichtsschreibung zu den böhmischen Ländern im 20. Jahrhundert. Wissenschaftstraditionen - Institutionen - Diskurse. Vorträge der Tagungen des Collegium Carolinum in Bad Wiessee vom 21. bis 23. November 2003 und vom 12. bis 14. November 2004. Ed. Christiane Brenner – Erik K. Franzen – Peter Haslinger – Robert Luft, München 2006.

Górny, Maciej: *Mezi Marxem a Palackým. Historiografie v komunistickém Československu*, Praha 2018 (orig. Warszawa 2001).

Graus, František: *Ausgewählte Aufsätze (1959–1989)*, Stuttgart 2002 [autorovy německy a anglicky publikované studie].

Hanuš, Jiří: *Právo na dějiny a interpretaci tradic. Diskuse o náboženských a národních tradicích v českém poválečném prostředí*. 2 (10), 2004, č. 2, s. 15-21.

Hanzal, Josef: *Cesty české historiografie 1945-1989*. Praha 1999 (kontroverzní práce).

Hanzal, Josef: *Josef Pekař. Život a dílo*, Praha 2002.

Haraksim, Eudovít: *Historické dielo Daniela Rapanta*, in: Historický časopis 45, 1997, č. 3, s. 277–294.

Havelka, Miloš: *Dějiny a smysl. Obsahy, akcenty a posuny "české otázky" 1895-1989*. Praha 2001.

Havlíková, Lubomíra: *Ve službách československé vědy. (Přínos ruské emigrace k rozvoji pražské byzantologie a medievistické balkanistiky)*, In: Slovanské historické studie 31, 2006, s. 17-47.

Hoffmann, František: *Jaroslav Mezník a historiografický strukturalismus*. In: Ad vitam et honorem Jaroslao Mezník. Profesoru Jaroslavu Mezníkovi přátelé a žáci k pětasedmdesátým narozeninám, Brno 2003, s. 21-33.

Hoffmann, František: *Vzpomínky na Litomyšl, Jihlavu a Prahu*, Praha 2021.

Hoffmannová, Jaroslava - Pražáková, Jana: *Biografický slovník archivářů českých zemí*. Praha 2000. [časový rozsah je od středověku po konec 20. století; srov. doplňky a opravy v Archivním časopise].

Hoffmannová, Jaroslava: *Jaroslav Werstadt (1888-1970). O minulosti pro přítomnost*, Praha 2020.

Hoffmannová, Jaroslava: *Václav Novotný (1869–1932). Život a dílo univerzitního profesora českých dějin*, Praha 2014.

Holát, Pavel: *František Roubík. Neúnavný poutník mapou historie*, Praha 2007 (497 s.).

- Holát, Pavel: *František Teplý, archivář a kněz*, České Budějovice 2003 (345 s.).
- Hrdlička, Jaroslav: *Historik a diplomat Vlastimil Kybal*, Praha 2020.
- Hrdlička, Jaroslav: *Hus a husitství v díle Vlastimila Kybala*, Praha 2000.
- Hrubý, Karel: *První desetiletí Československého časopisu historického (1953–1962)*, in: Český časopis historický 97, 1999, s. 780–802.
- Hudek, Adam: *Najpolitickéjšia veda – slovenska historiografia v rokoch 1948-1968*, Bratislava 2010.
- Husitský Tábor a jeho postavení v české historiografii v 70. a 80. letech 20. století*. Výzkumné centrum pro dějiny vědy ve spolupráci s Husitským muzeem v Táboře dne 11. září 2003 v prostorách FF UK v Praze. Ed. Doubravka Olšáková – Zdeněk Vybíral, Tábor-Ústí nad Labem 2004.
- J. V. Šimák a poslání regionální historiografie v dnešní době*. Semily 1996.
- Jaroslav Goll a jeho žáci*. Usp. B. Jiroušek, J. Blüml a D. Blümllová, České Budějovice 2005.
- Jiroušek, Bohumil a kol. (ed.), *Proměny diskursu české marxistické historiografie*, České Budějovice 2008 [kde další četná literatura].
- Jiroušek, Bohumil: *Česká marxistická a marxisticko-leninská historiografie - možnosti a meze studia*. In: Český časopis historický 104, 2006, č. 4, s. 884-905.
- Jiroušek, Bohumil: *Historik Jaroslav Charvát v systému vědy a moci*, Praha 2011.
- Jiroušek, Bohumil: *Josef Klik. Historik ve stínu Josefa Pekaře*, České Budějovice 2011.
- Jiroušek, Bohumil: *Josef Macek. Mezi historií a politikou*, Praha 2004 [srov. rec. a doplnění Petra Čorneje in ČČH 2005, č. 2, s. 382-394].
- Jiroušek, Bohumil: *Karel Stloukal: profesor obecných dějin*, České Budějovice 2014.
- Josef Pfitzner a protektorátní Praha v letech 1939-1945 I., II*, edd. Alena Míšková – Vojtěch Šustek, Praha 2000-2001.
- Josef Šusta a František Hrubý ve vzájemné korespondenci*, edd. Jiří Lach – Tomáš Borovský, Brno 2006.
- Kábová, Hana: *Josef Vítězslav Šimák: Jeho život a dílo se zvláštním zřetelem k historické vlastivědě*, České Budějovice-Pelhřimov 2013.
- Kalista, Zdeněk: *Josef Pekař*, Praha 1994.
- Kalista, Zdeněk: *Po proudu života. Díl I*. K vydání připravila a jmen. rejstříkem opatřila Jarmila Víšková, Brno 1997; *Díl 2*, Brno 1996.
- Kalousek, Josef: *Deníky Josefa Kalouska I.*, ed. Luboš Velek – P. Fabiani, Praha 2020; *II.*, ed. Martin Klečanský – Pavel Fabini, Praha 2016 [od r. 1866 do smrti].
- Kavka, František: *Ohlédnutí za padesáti lety ve službě českému dějepiscectví*, Praha 2002.
- Kazbunda, Karel: *Mé archivní poslání ve Vídni 1919-1923*, Praha 2020.
- Knapík, Jiří: *Slezský studijní ústav v Opavě 1945-1958. Proměny vědeckého pracoviště v regionu*. Praha 2004.
- Kollmann, Josef: *Dr. Jaroslav Prokeš, archivář, historik, učitel. Medailón k 100. výročí narození*, in: *Paginae historiae* 5, 1997, s. 123-162.
- Kollmann, Josef: *Dr. Josef Borovička a Národní archiv. (Příspěvek k dějinám archivnictví novější doby)*, in: *Paginae historiae* 10, 2002, s. 167-222.
- Kollmann, Josef: *Případ univ. prof. Dr. Jaroslava Prokeše - chmurná kapitola z dějin Archivu Ministerstva*

vnitra, in: *Paginae historiae* 9, 2001, s. 270-334.

Kolman, Arnošt: *Zaslepená generace. Paměti starého bolševika*, Praha 2005 [A.K. (1892–1979) prožil dlouhý a neobyčejně pohnutý život. Vyrůstal v pražském intelekt. prostředí, v r. 1916 upadl do ruského zajetí, připojil se k Říjnové revoluci a vstoupil do bolševické strany. Ve 20. a 30. l. na vys. místech KSSS a SSSR a ve vědeckém životě; po 1945 také ČSR. Po kritickém vystoupení 1948 deportován do SSSR. Posléze propuštěn a opět zastával vysoké vědecké funkce v Praze a Moskvě. Po 1968 znovu upadl v nemilost. V roce 1976 mu bylo nečekaně umožněno navštívit dceru ve Švédsku, kde požádal o politický azyl a odkud napsal otevřený dopis Brežněvovi o tom, že — po 58letém členství — vystupuje ze strany. Kniha, psaná rusky, vyšla nejdříve v Německu (1979) a později v dalších evropských zemích].

Konrád, Ota: *Dějepisectví, germanistika a slavistika na Německé univerzitě v Praze 1918-1945*, Praha 2011.

Kopecký, René: *Bedřich Hrozný: život a dílo*, Praha 2011.

Krofta, Kamil: *Diplomatický deník 1919-1922*, Praha 2009 [krit. vyd. rkp. deníku většinou reflektuje autorovo 2leté působení ve funkci I. vyslance ČSR ve Vatikánu (1920-21)].

Křesťan, Jiří: *Zdeněk Nejedlý. Politik a vědec v osamění*, Praha 2013.

Kutnar, František: *Děkuji životu. Vzpomínky a zápisy českého historika* [z l. 1959–1983], Praha 2018.

Lach, Jiří (ed.): *Laichterovo nakladatelství a projekt České dějiny: studie a edice*, Olomouc 2008 [edice korespondence nakladatele s autory jednotlivých částí syntézy. Je věnována zrodu a realizaci projektu na syntetické zpracování národních dějin (Laichterovy České dějiny) v Laichterově nakladatelství].

Lach, Jiří: *Josef Borovička – osudy českého historika ve 20. století*, Praha 2010.

Lach, Jiří: *Josef Šusta 1874-1945. A History of a Life – A Life in History*. Olomouc 2003.

Lach, Jiří: *Josef Šusta a Dějiny lidstva*. Olomouc 2001.

Lach, Jiří: *Josef Šusta: osudy českého historika*. Praha 2005.

Lexikon současných českých historiků. = The Lexikon of Contemporary Czech Historians. Uspoř. Jaroslav Pánek –Petr Vorel, Praha 1999.

Lisový, Igor (ed.): *Dialogy s profesorem Pavlem Olivou*, Praha 2003.

Lohmann, Nina: *Wilhelm Wostry und die "sudetendeutsche" Geschichtsschreibung bis 1938*, in: *AUC-Historia Universitatis Carolinae Pragensis* 44, 2004 [vyd. 2006], č. 1-2, s. 45-145.

Londák, Miroslav – Sikora, Stanislav – Londáková, Elena: *Predjarie. Politický, ekonomický a kultúrny vývoj na Slovensku v rokoch 1960–1967*, Bratislava 2002.

Ludvíkovský, Jaroslav: *Antika, Čechy a evropská tradice*. K vyd. připravila, pozn. a vysvětlivky pořídila a úvod. studii napsala Jana Nechutová, Brno 2002 (obsahuje životopisnou studii J. Nechutové).

Macůrek, Josef: *Úvahy o mé vědecké činnosti a vědeckých pracích*, Brno 1998 [vzpomínky].

Mandělíčková, Monika: *Historie v exilu. Československá exilová historiografie v letech 1948–1989*, Olomouc 2017.

Mezník, Jaroslav: *Můj život za vlády komunistů (1948-1989)*. Brno 2005.

Mit unbestechlichem Blick... Studien von Hans Lemberg zur Geschichte der böhmischen Länder und der Tschechoslowakei. Festgabe zu seinem 65. Geburtstag, hg. v. Ferdinand Seibt, Jörg K. Hoensch, Horst Förster, Franz Machilek und Michaela Marek, München 1998.

Mlynárik, Ján: *Diaspora historiografie. Štúdie, články a dokumenty k dejinám československej historiografie v rokoch 1969-1989*. Praha 1998.

- Mlynárik, Ján: *Rozdvojené dějepisectvo*, in: Slovenské rozhľady, 2, 1995.
- Morávková, Naděžda: *František Graus a československá poválečná historiografie*, Praha 2013.
- Morávková, Naděžda: *Miloslav Bělohlávek a Plzeňská historická škola. Dějiny plzeňské historiografie* [do r. 1965], Plzeň 2008.
- Němec, Jiří: *Cesta Eduarda Wintra mezi oficiální historiky Třetí říše (1939-1941)*, in: Sborník prací filosofické fakulty brněnské university. Řada C-historická 50, 2001 [vyd. 2003], č. 48, s. 171-188.
- Německá medievistika v českých zemích do roku 1945*, vyd. P. Soukup, F. Šmahel, Praha 2004.
- Nováková, Julie: *Paměti aneb autobiografie. Třináct olomouckých let (1948-1961)*, Olomouc 2008.
- Nový, Rostislav: *Kurt Konrad a počátky československé marxistické historiografie*, in: Acta Universitatis Carolinae – Philosophica et Historica 2, 1982, s. 35-77.
- Odložilík, Otakar: *Deníky z let 1924-1948. 1. 1924-1939. 2. 1939-1948*. K vyd. přípr. a úvod napsala Milada Sekyrková, kap. Má setkání s Otakarem Odložilíkem Stanley B. Winters, Praha 2002-2003.
- Olšáková, Doubravka: *Niky české historiografie. Uherskobrodská sympózia J. A. Komenského v ofenzivě (1971-1989)*, Červený Kostelec 2012.
- Pacner, Karel - Houdek, František - Koubská, Libuše: *Čeští vědci v exilu [1948-1989]*. Praha 2007 (vybrané pasáže).
- Pánek, Jaroslav – Procházková, Eva (edd.): *Regionální vlastivědná periodika a jejich místo v historiografii. Vlašim 24.-25. listopadu 2011*, Praha 2012.
- Pánek, Jaroslav: *Český historický ústav v Římě. Stav a perspektivy ediční činnosti*, Praha 2018.
- Pánek, Jaroslav: *Historici mezi vědou a vědní politikou*, Pardubice 2017 [strukturální problémy historiografie 1990-2015].
- Pánek, Jaroslav: *Jiří Tywoniak (1919-1995). Život a dílo českého historika, archiváře a organizátora vlastivědné práce*, Benešov 1997.
- Pazderský, Roman: *Gollův styl. Studie k historickému myšlení Jaroslava Golla*, Praha 2018.
- Pekař, Josef: *Příběh Knihy o Kosti*, K vyd. připravili Jaroslav a Jana Čechurovi, Praha 2005 [orig. text 1909; Kniha o Kosti patří bezesporu k nejoriginálnějším dílům č. historiografie 20. st.].
- Pešek, Jiří: *Setkávání s Klio: studie z dějin dějepisectví*, Praha 2014 [soubor dříve publikovaných studií].
- Piorecká, Kateřina: *O českou literaturu naukovou. Diskuze k úloze a organizaci českých humanitních věd v letech 1885-1900*, Praha 2012.
- Podíl Františka Kutnara a agrárního dějepisectví na formování obrazu české minulosti*. Sborník referátů z vědecké konference konané ve dnech 24.-25. dubna 1998 v lázních Sedmihorkách. Red. Ivo Navrátil, Semily 1998.
- Polišenský, Josef: *Historik v měnícím se světě*. Red. Z. Poustka, Praha 2001 [paměti].
- Popelka Petr – Dokoupil Lumír (ed.): *Antologie k vývoji českého historického myšlení od vystoupení Gollovy školy do roku 1948*, Ostrava 2018.
- Prager Professoren 1938-1948. Zwischen Wissenschaft und Politik*, Hg. v. Monika Glettler u. Alena Míšková, Essen 2001 (vybrané pasáže).
- Proměny dějin umění. Akta druhého sjezdu historiků umění*. Ed. Roman Prahel – Tomáš Winter, Dolní Břežany 2007.
- Rak, Petr: *Rudolf Wenisch a Sudetendeutsches Archiv. Příběh z prehistorie ediční řady Sudetendeutsche Geschichtsquellen*. In: Ve znamení zemí Koruny české. Sborník k šedesátým narozeninám profesorky Lenky

Bobkové. Praha 2006, s. 637-647.

Rauchová, Jitka: *Československý historický ústav v Římě*, České Budějovice 2015.

Sak, Robert: *Co čte a nač myslí historik*, České Budějovice 2007.

Sak, Robert: *Čekej na mne*, Pelhřimov 2015 [není typickou knihou pamětí, ale příběhem o člověku v dějinách 20. století].

Sborník příspěvků ze slavnostního shromáždění na počest 90. výročí narození profesora Bohumila Ryby. [Red.]: Anežka Baďurová – Alena Míšková, Praha 1991.

Seibt, Ferdinand: *Deutsche, Tschechen, Sudetendeutsche*, München 2002.

Sekyrková, Milada: *Vzájemná korespondence Václava Novotného, Jaroslava Prokeše a Otakara Odložilíka*, in: *Sborník archivních prací* 51, 2001, č. 1, s. 85-274.

Slavík, Jan: *Válečný deník historika*, Ed. Jaroslav Bouček, Praha 2008.

Sommer, Vítězslav: *Angažované dějepiscectví: stranická historiografie mezi stalinismem a reformním komunismem (1950-1970)*, Praha 2011.

Spor o smysl českých dějin. Sv. 1. 1895-1938. Uspoř. Miloš Havelka Praha 1995; *Spor o smysl českých dějin. Sv. 2. Posuny a akcenty české otázky. 1938-1989*. Uspoř. Miloš Havelka, Praha 2006.

Spunar, Pavel: *Vlny vzpomínek*, Praha 2010.

Stloukal, Karel: *Historie mého života. Skutečnost poněkud zbásněná*, Praha 2012.

Straka, Karel: *Souvislosti vědy a výzkumu s obranou Československé republiky. Vojenský ústav vědecký v letech 1936-1938*. Praha 2006.

Středová, Veronika: *Počátky formování konceptu dějin mentalit v české historiografii*, Praha 2008.

Šisler, Stanislav.: *Vznik a formování nacistického „slovanského bádání“ v Praze v letech 1940-1943*, in: *Český lid* 78, 1991, s. 261-271.

Šmahel, František: *Nalézání, setkávání a míjení v životě jednoho medievisty*, Praha 2009 [vzpomínky, referáty o jiných historících, bibliografie autora].

Špét, Jiří: *Přehled dějin Společnosti přátel starožitností*, in: *Zprávy Společnosti přátel starožitností za rok 1970*, Praha 1970.

Šusta, Josef: *Léta dětství a jinošství*, Praha 1947; díl II. *Mladá léta učňovská a vandrovní (Praha-Vídeň-Řím)*, ed. Jaroslav Werkstadt, Praha 1963.

Tato fakulta bude rudá. Katedra české literatury na FF UK v Praze, Praha 2009 [dějiny katedry od jejího založení na konci 40. let 20. st. až do let 80. prostřednictvím rozhovorů s pamětníky – někdejšími pedagogy katedry – a jejich vzpomínek, dobových materiálů, úryvků z učebních textů i beletrie založené na dokumentárních faktech].

Tomeš, Josef: *Historie v čase zkoušky*, Praha 1992 [o českém dějepiscectví v l. 1939-45].

Vacková, Růžena: *Ticho s ozvěnami. Dopisy z vězení z let 1952-1967*. Úvod Andrej Gjuríč, příp. Marie Valtrová, Praha 1994.

Vacková, Růžena: *Vězeňské přednášky*. Praha 1999.

Václav Husa. *Velké osobnosti Filozofické fakulty Univerzity Karlovy 4*, Věd. red. Růžena Mužíková, Praha 1989.

Věda v Československu 1945-1953, edd. Blanka Zylinská – Petr Svobodný, Praha 1999; *Věda v Československu v letech 1953-1963*, edd. Antonín Kostlán – Hana Barvíková, Praha 2000; *Česká věda a Pražské jaro (1963-1970)*, edd. Blanka Zylinská – Petr Svobodný, Praha 2001; *Věda v Československu v letech normalizace (1970-1975)*, edd. Antonín Kostlán – Markéta Devátá, Praha 2002 [obsahuje vybrané příspěvky mající souvislost s

historiografií].

Wissenschaftspolitik im Nationalsozialismus und die Universität Prag, Dokumente eingeleitet und herausgegeben von Gerd Simon, Tübingen 2001.

Zdeněk Kalista a kulturní historie. Sborník referátů z vědecké konference konané ve dnech 14.-15. dubna 2000 v lázních Sedmihorkách. Red. Ivo Navrátil, Semily 2000.

Kábová Hana - Koucká Ivana: *Josef Dobiáš (1888-1972). Život a dílo*, Praha 2019.

Edice hlavních historiografických pramenů pro české země

Fontes rerum Bohemicarum (FRB) – Prameny k dějinám českým, Tomus I. – IV., ed. Josef EMLER, Pragae 1873-1884; Tomus V., ed. Jaroslav Goll, Praha 1893; Tomus VIII., ed. Václav Novotný, Praha 1932. (srov. on-line verzi <http://147.231.53.91/src/index.php?s=v>).

Fontes rerum Bohemicarum series nova (FRB SN), Tomus I. (František Pražský), ed. Jana Zachová, Praha 1997; Tomus II. *Staré letopisy české: texty nejstarší vrstvy*, edd. Petr Čornej, Alena M. Černá, Markéta Klosová, Praha 2003 [úvod z pera P. Čorneje VII-XLI je dosud nejlepším shrnutím tématu]; Tomus III/2: *Staré letopisy české: Východočeská větev a některé související texty*, ed. Alena M. Černá, Markéta Klosová, Praha 2019.

Lépe než ve FRB:

Die Chronik der Böhmen des Cosmas von Prag, In: MGH SS Series nova II, ed. B. Bretholz, 1923.

Středověké legendy prokopské, ed. Bohumil Ryba, Václav Chaloupecký, Praha 1953.

Cronica domus Sarensis maior (tzv. Jindřich Řezbář), ed. a překl. Rudolf Mertlík, rev. a úvod Jaroslav Ludvíkovský, pozn. Metoděj Zemek, Brno 1964.

Cronica domus Sarensis minor, ed. Metoděj Zemek, Žďár nad Sázavou 1969.

Cronica domus Sarensis maior et minor (I. souborné vyd. podle přechozích edic), Třebíč 2003.

K Velkomoravské říši jsou všechny informace zpřístupněny v edici:

Magnae Moraviae fontes historici, Tomus I.-V., ed. D. Bartoňová a kol., Praha-Brno 1966-1976 [nyní vychází rev. vyd.].

Pro české, moravské a slezské dějiny jsou rovněž důležité edice pro území Svaté říše římské, pozdějšího Rakouska a Polska:

Monumenta Germaniae Historica (MGH, vychází od roku 1819) - zpřístupňují in extenso diplomatický a narativní pramenný materiál k dějinám římské říše; řady: **Scriptores (SS) (spisy a kroniky)**, **Leges** (zákony, ústavy), **Diplomata** (listiny, diplomatický materiál), **Epistolae** (listy), **Antiquitates** (památky starověku, paměti, nekrology aj.).

Viz <http://www.mgh.de/>.

Fontes rerum Austriacarum (FRA) – vychází od r. 1849) - zpřístupňují in extenso diplomatický a narativní pramenný materiál k dějinám Rakouska; řady **I. Scriptores**, Band 1-13, (od r. 1855), II. *Diplomataria et Acta*, Band 1-87, (od r. 1849); III. *Fontes iuris* (Quellen zur Geschichte des österreichischen Rechts), Hg. von der Kommission für die Savigny-Stiftung, Band 1-11, (od r. 1953).

Scriptores rerum Silesiacarum oder Sammlung schlesischer Geschichtsschreiber, 17 Bde., Breslau 1835–1893, Nova Seria od r. 1946. viz <http://www.sbc.org.pl/dlibra/collectiondescription?dirids=19>.

Scriptores rerum Lusaticarum oder Sammlung ober- und niederlausitzischer Geschichtsschreiber, 4 Bde., Neue Folge, Görlitz 1839–1870.

Monumenta Poloniae Historica - Pomniki dziejowe Polski, Tomus I.-VI., Lwow-Krakow 1864-1893, Series Nova, Warszawa od r. 1945 (zatím 14 sv., 2008).

K dějinám dějepisectví vychází český specializovaný časopis:

Acta Universitatis Carolinae: Philosophica et historica 2, 1981: Philosophica et historica. Studia historica 21.

Problémy dějin historiografie 1, 1983

Acta Universitatis Carolinae: Philosophica et historica 5, 1982: Philosophica et historica. Studia historica 26.

Problémy dějin historiografie 2, 1984 (1986)

Acta Universitatis Carolinae: Philosophica et historica 2, 1984: Philosophica et historica. Studia historica 29.

Problémy dějin historiografie 3, 1987

Acta Universitatis Carolinae: Philosophica et historica 1, 1988: Philosophica et historica. Studia historica 32.

Problémy dějin historiografie 4, 1989

Acta Universitatis Carolinae: Philosophica et historica 5, 1989: Philosophica et historica. Studia historica 37.

Problémy dějin historiografie 5, 1990

Acta Universitatis Carolinae: Philosophica et historica 3, 1993: Philosophica et historica. Studia historica 39.

Problémy dějin historiografie 6, 1994 [věnován: *Antonín Gindely - 100. výročí úmrtí (21.-22.10.1992 ; Praha)*]

Acta Universitatis Carolinae: Philosophica et historica 5, 1995: Philosophica et historica. Studia historica 43.

Problémy dějin historiografie 7, 1999

Acta Universitatis Carolinae. Philosophica et historica 3-2002: Studia historica 54.

Problémy dějin historiografie 8, 2008

Acta Universitatis Carolinae Philosophica et historica 2009

Problémy dějin historiografie 9, 2010